

فرهنگستان

ابوالقاسم رحمانی

دبیر‌گروه جامعه‌

با تدوین یک قانون، به‌زودی وضعیت اقتصادی و جایگاه شما بهبود پیدا می‌کند و کمی از رنج و مشقت جایگاه و وضعیت فعلی‌تان کاسته خواهد

نقطه شکل‌گیری طرح نظام رتبه‌بندی معلمان

ما در بررسی وضعیت فعلی و آینده و در کنار آن تعریف نظام رتبه‌بندی قبل از اینکه به سال ۹۸ و آخرین اظهارات وزیر آموزش و پرورش و نمایندگان و مسئولان برسیم، به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش اشاره می‌کنیم. سندی که بعد از سال‌های متمادی کار کارشناسی و زمان جهت تدوین آن، در سال ۹۰ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید و من بعد آن تقریباً تمام کنش‌های آموزشی نظام آموزش کشور ذیل رهنمودها و راهکار‌های این سند ساماندهی شد. این سند مشتمل بر هشت فصل و بیش از ۱۰۰ راهکار براساس چشم‌انداز ۱۴۰۴ است. در آغاز تصویب سند تحول سه‌گام تدوین سند و نقشه‌راه، زمینه‌سازی برای اجرا و اجرای احکام سند تبیین شد. در فصل هفتم هدف‌های عملیاتی و راهکارها، ذیل هدف دهم یعنی

مجلس لایحه دولت را رد کرد

همان‌طور که گفتیم بعد از تلاش‌های آموزش و پرورش برای اجرای نظام رتبه‌بندی معلمان، اولین لایحه این مساله در سال ۹۲ توسط دولت وقت تنظیم شد که بر اساس آن معلمان به چهاررتبه تقسیم می‌شدند و حقوق آنها به پایه ۸۰درصداعضای هیات‌علمی دانشگاه‌ها می‌رسید. این لایحه به مجلس و شورای عالی انقلاب فرهنگی ارسال شد، اما به دلیل برخی ابهامات از جمله مشخص نبودن منابع تامین مالی آن، رد و به دولت بازگردانده شد.

۱۳۹۲

توقیف قانونی اجرای طرح

یک سال دیگر هم گذشت و حلاله سال از سال ۹۲ و آغاز اجرای رتبه‌بندی معلمان می‌گذرد، اما همچنان این طرح آن‌طور که وعده داده شده بود، اجرایی نشده است. اوایل ۹۵، معاون وقت شورای عالی آموزش و پرورش از اجرای مرحله دوم طرح رتبه‌بندی معلمان در سال ۹۵ و همچنین اجرای نظام رتبه‌بندی واقعی معلمان از ابتدای سال ۹۶ خبر داد. موضوعی که این انتظار را در معلمان ایجاد کرد تا آنها مجدداً با افزایش حقوق براساس معیارهای ارزشیابی جدید مواجه شوند، اما این اتفاق نیفتاد. یک نکته جالب در ارتباط با سرگذشت اجرای این طرح در سال ۹۵ این بود که در جریان تدوین برنامه ششم توسعه، رتبه‌بندی معلمان به‌عنوان تکلیفی قانونی در ماده ۶۳ قانون برنامه ششم توسعه مطرح شد و از آنجایی که ابلاغ این قانون در ابتدای سال ۹۶ بود، لایحه رتبه‌بندی باید از زمان شروع برنامه ششم در دستور کار دولت قرار می‌گرفت، اما با یک دلیل جالب یعنی نامشخص بودن زمان اجرای طرح در بند الف این ماده محدودیت زمانی حذف شد و آموزش و پرورش پنج سال فرصت یافت تا اجرای طرح را کاملاً قانونی به تاخیر بیندازد! همان‌طور که گفته شد قرار براین بود که در سال ۹۵ مرحله دوم طرح رتبه‌بندی که در سال ۹۴ اجرایی شده بود، آغاز شود. وزارت آموزش و پرورش در آبان‌ماه ۹۵ شیوه‌نامه رتبه‌بندی حرفه‌ای معلمان را برای اجراء در این سال به ادارات کل استان‌ها ارسال کرد. در مقدمه این شیوه‌نامه آمده بود؛ پیرو شیوه‌نامه شماره ۱۲۳۷۸۸ ی ۹۴/۶/۲۵، نحوه ارتقای مشمولان طرح طبقه‌بندی مشاغل معلمان به رتبه‌های حرفه‌ای، براساس مصوبه به تاریخ ۹۴/۶/۹ شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی، با هدف ارزیابی سنجش شایستگی‌های معلمان برای انجام مسئولیت‌های آنان در حوزه تخصصی و گروه درسی برای کلیه کسانی که از تاریخ ۹۵/۱/۱ شرایط لازم را کسب کرده باشند، ابلاغ می‌شود.

۱۳۹۳

امسال هم مثل سنوات گذشته

سال ۹۷ هم تمام شد و نه‌طرحی به‌مجلس ارائه و نه رتبه‌بندی اجرا شد. وزیر سابق هم استعفا کرد و حلال‌حسینی، سرپرست وزارت آموزش و پرورش بود. اونیز در مدت کوتاه سرپرستی خود بر وزارت آموزش و پرورش در ارتباط با طرح رتبه‌بندی گفت: «متن پیشنهادی رتبه‌بندی حرفه‌ای معلمان جهت تصویب در هیات‌وزیران نهایی شد.» یعنی همان طرحی که شهریور ۹۶ پیش‌نویس اولیه آن به دولت فرستاده شده بود، حدود دو سال بعد جهت تصویب در هیات‌وزیران نهایی شد! اما خب هیچ‌یک از اینها پایان ماجرای رتبه‌بندی معلمان نبود و نیست. حسینی هم صندلی وزارت را گذاشت و حاجی‌میرزایی به‌عنوان وزیر جدید آموزش و پرورش معرفی شدورای اعتماد گرفت. حاجی میرزایی هم به سنت قبلی‌ها محکوم به اظهارنظر در ارتباط با طرح رتبه‌بندی معلمان شد و اوایل مهرماه امسال گفت: «آیین‌نامه رتبه‌بندی معلمان تا دو، سه هفته آینده به صحن دولت خواهد رسید و با تصویب دولت رتبه‌بندی فرهنگیان اجرا خواهد شد، اما زمان اجرای رتبه‌بندی از ابتدای مهرماه خواهد بود.» این اظهارات شاید آخرین اظهارات یکی از وزیران آموزش و پرورش در ارتباط با طرح رتبه‌بندی معلمان بود، اما آخرین اظهارات در این باره از سوی یک مقام مسئول نبود و همین‌دو، سه روز پیش محمد وحدتی، نایب‌رئیس دوم کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلاسی در ارتباط با آینده اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان گفت: «دولت باید هرچه سریع‌تر این طرح را تصویب و لایحه آن را به مجلس ارسال کند و مجلس هم بنابر فوریت، آن را بررسی و تصویب خواهد کرد تا پس از تایید شورای نگهبان مقدمات اجرایی شدن آن فراهم شود. با توجه به صحبت‌هایی که با وزیر آموزش و پرورش و رئیس جمهور صورت گرفته است، به احتمال بسیار زیاد طرح رتبه‌بندی معلمان که فواید بسیاری برای ارتقای معیشت آنها دارد، از روزهای نخستین سال آینده با نهایتاً از مهرماه ۹۹ اجرایی می‌شود، به شرط اینکه دولت لایحه آن را به مجلس ارسال کند.» و این اظهارات یعنی دوباره اتلاف وقت، دوباره سردرگمی معلمان و دوباره وعده‌هایی که احتمالاً عملی نخواهند شد.

مسئولان با روح و روان معلمان بازی می‌کنند

فارغ از نتایجی که اجرای طرح رتبه‌بندی به دنبال خواهد داشت، فارغ از خوب یا بد بودنش، ما با دو گروه طرف هستیم؛ معلمان و فرهنگیان به‌عنوان ذی‌نفعان و دولت و مجلس شورای اسلامی به‌عنوان مجریان اجرای این طرح، طرحی که حلاله ۶سال است از آن می‌گذرد و خبری از اجرایی شدنش نیست. در همین رابطه و برای فهم بهتر مصائب فرهنگیان و خصوصاً مصائب ناشی از عدم اجرای طرح رتبه‌بندی (دوباره فارغ از خوب یا بد بودن اجرای آن) با چند نفر از معلمان به گفت‌وگو پرداختیم؛ معلمانی که با سوابق مختلف کاری در حال فعالیت در مدارس بوده و هستند و بهتر از هرکسی می‌توانند از وضع موجود آسیب‌شناسی کرده و تصویر مناسبی ارائه کنند. برای نمونه با جمع‌بندی سخنان معلمان، سخن یکی از با تجربه‌ترین‌ها را در ادامه می‌خوانیم. تقی‌زاده با ۲۹ سال سابقه معلمی و با مدرک تحصیلی دکتری در رشته فقه و حقوق، به «فرهیختگان» می‌گوید: «مسئولان با روح و روان معلم‌ها بازی می‌کنند. اصلاً ما نمی‌گوییم که رتبه‌بندی را اجرا کنند، می‌پرسیم چرا هر هفته، هر ماه و هر سال در این باره وعده و وعید می‌دهند و اجرا نمی‌شود. حالا هم دوباره می‌گویند سال آینده احتمالاً اجرا خواهد شد. می‌گویند هر وقت طرح اجرا شد، از مهرماه اجرایی می‌شود، سوال ما این است که کدام مهر؟ چند مهر گذشته و اتفاقی نیفتاده است؟ احتمالاً مهر آینده اجرایی خواهد شد، چون نزدیک انتخابات است! نایب‌رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس یا اما و اگر گفته که اگر دولت زودتر لایحه رتبه‌بندی را به مجلس بفرستد، ممکن است سال آینده این طرح شروع شود. چرا معلمان را بازی می‌دهند؟ اصلاً این رتبه‌بندی اجرا نشود، چار دروغ می‌گویند؟ وزیر در تلویزیون و رسانه‌ها می‌گوید برای رتبه‌بندی معلمان فلان قدر اعتبار اختصاص داده شده است. متأسفانه کاری کردند که معلمان معیشت و زندگی‌شان به سختی می‌گذرد. این سختی باعث شده معلمان هیچ تمرکز خاطری نداشته باشند، فکر هیچ چیزی رانمی‌کنند. نه اینکه فقط فکر تعلیم و تربیت نباشند؛ بیشتر به فکر معیشتند.» این معلم در ارتباط با فضای بعد از اجرای طرح رتبه‌بندی گفت: «اگر فرض را بر این بگذاریم که رتبه‌بندی هم اجرایی شود، نهایتاً ۵۰ هزار تومان به حقوق منی که ۲۹ سال خدمت کرده‌ام اضافه می‌شود. این چه دردی را دوام می‌کند؟ منتها دارند با روح و روان معلمان بازی می‌کنند برای کاری که آورده خاصی برای آنها ندارد. نه اینکه این پول اهمیت نداشته باشد، اما به این حجم فشار روانی نمی‌ارزد. برنامه‌های اینها کمک به معلم نیست؛ با تعویق این طرح باعث شدند معلمانی که باید بازنشسته می‌شدند، نشوند و بمانند تا این طرح اجرایی شود. کلاس‌ها را با معلمانی پر می‌کنند که نمی‌دانند اصلاً علاقه‌ای دارند یا این وضعیت سرکلاس برون؟ خیلی‌ها از سر ناچاری وارد تربیت‌معلم می‌شوند، چون گمان می‌کنند شغل تضمین‌شده‌ای دارند، نه از سر علاقه و… خود من این شغل را با تصور معصومیت معلمان انتخاب کردم، اما وقتی وارد شدم، دیدم اصلاً آن‌طوری که تصور می‌کردیم نیست. کسی هم پاسخگوی وضعیت ما نیست. معلمان که اعتراض خاصی نمی‌کنند و سکوت می‌کنند، حداقل مسئولان مسخره‌مان نکنند و بگذارند کار خودمان را بکنیم و با روح و روان معلمان بازی نکنند.»

جامعه

طرح رتبه‌بندی معلمان در دولت همچنان مسکوت مانده است

بایکوت طرح «افزایش بهره‌وری آموزش» در دولت

تمام مباحث مربوط به مدرسه، معلم، درس، کتاب، کنکور و… ماجرای مربوط به نظام رتبه‌بندی معلمان است. موضوعی که سال‌هاست از اولین روز عنوان و وعده آن می‌گذرد و مثل خیلی دیگر از مسائل و موضوعات وعده داده شده، اجرایی شدنش به سال و سال‌های بعد موکول می‌شود. آن قدر زیاد درباره آن سخن گفته شده و آن قدر وعده داده شده است که کمتر کسی می‌تواند ادعا کند حداقل چندبار محتوایی در این رابطه به

ارتقای منزلت اجتماعی و جایگاه حرفه‌ای منابع انسانی با تاکید بر نقش الگویی و جایگاه معلم و در راهکار

۲ به استقرار نظام سنجش صلاحیت‌های عمومی، تخصصی و حرفه‌ای، تعیین ملاک‌های ارزیابی و ارتقای مرتبه (نظام رتبه‌بندی) علمی و تربیتی معلمان و تقویت انگیزه ارتقای شغلی در آنان بر اساس نظام معیار اسلامی اشاره می‌شود و آن را به‌عنوان راهکار ارتقای جایگاه معلمی معرفی می‌کند. این سند و محتوایی که به آن اشاره کردیم، بهانه آغاز نظام رتبه‌بندی معلمان شد تا با اجرای آن وضعیت معیشتی، اجتماعی و اقتصادی آنها بهبود پیدا کند؛ معلمانی که کمتر روزی است گروهی از آنان در مقابل ساختمان شهید رجایی خیابان فرنی (وزارت آموزش و پرورش) جمعی برای دریافت حقوق خود نداشت‌ه باشند.

توسعه مدیریت به تصویب برسد و یک گام دیگر به اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان نزدیک شویم. در ابتدای این شیوه‌نامه نوشته شده بود: «به حول و قوه الهی و

در آستانه بازگشایی مدارس، ضوابط رتبه‌بندی حرفه‌ای مشمولین طرح طبقه‌بندی مشاغل معلمان بر اساس مصوبه مورخ ۱۳۹۲/۶/۹ شورای توسعه مدیریت و سرمایه‌انسانی برای اجراء از تاریخ ۱۳۹۴/۷/۱ به شرح شیوه‌نامه پیوست ابلاغ می‌شود.» یک‌سری تعاریف و جداول این شیوه‌نامه را تشکیل می‌داد و قرار بود من بعد براساس آن معلمان رتبه‌بندی شده و حقوق و مزایا دریافت کنند. این شیوه‌نامه سوای کتابچه‌ای بود که دولت قبلی بعد از ارائه طرح رتبه‌بندی معلمان ارائه کرده بود و برای مثال داشتن مقاله آی. اس. آی را به‌عنوان معیار مثبت جهت رتبه‌بندی معرفی می‌کرد. روزها می‌گذشت و اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان در هاله‌ای از ابهام قرار داشت و همچنان در مراحل مقدماتی بود. دی‌ماه ۹۴، سیدمحمد بطحایی، وزیر سابق آموزش و پرورش که آن روزها معاون پشتیبانی این وزارتخانه بود طی اظهاراتی راه‌اندازی نظام سنجش صلاحیت حرفه‌ای معلمان را به‌عنوان مبنای اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان معرفی کرد، مساله‌ای که سال گذشته نیز بر آن اصرار شد و یوسف نجفی، معاون حقوقی و امور مجلس وزارت آموزش و پرورش دوباره گفت: «بشترانه اصلی طرح رتبه‌بندی معلمان نظام سنجش صلاحیت حرفه‌ای معلمان است.» مهرماه ۹۴ اولین مرحله طرح رتبه‌بندی معلمان اجرا شد که به ادعان معلمان مشکلات و مصائب بسیاری به دنبال داشت و آن چیزی که اجرا شد با آنچه وعده داده شده بود، فاصله زیادی داشت. حتی به بهانه کمبود اعتبارات تعدادی از معلمان از جمله آموزگاران پیش‌دستانی و معلمان با سابقه کمتر از ۶ سال از شمول این طرح حذف شدند. بطحایی در این باره هم آن موقع گفته بود آن چیزی که در قالب مرحله اول طرح رتبه‌بندی اجرا شد، ۱۰ درصد از اصل طرح بوده است.

۱۳۹۴

ایجاد مراکز سنجش صلاحیت حرفه‌ای

قصه پرغصه اجرای طرح رتبه‌بندی علی‌رغم ابلاغ وزیر وقت آموزش و پرورش در سال ۹۵ هم راه به جایی نبرد و خرداد ۹۶ خبر جدیدی در ارتباط با ماجرای تکراری سنجش صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان منتشر شد. اسفندیار چهاربند، رئیس مرکز منابع انسانی وزارت آموزش و پرورش خردادماه ۹۶ از احتمال ایجاد مراکز سنجش صلاحیت حرفه‌ای معلمان در یک سال آینده خبر داد! «سه ماه بعد، یوسف نجفی، معاون حقوقی وزارت آموزش و پرورش در اظهارنظری جدید در ارتباط با طرح رتبه‌بندی مدارس گفت: «پیش‌نویس اولیه لایحه رتبه‌بندی معلمان را به دولت فرستادیم و امیدواریم تا پایان امسال برای ارسال به مجلس آماده شود.» امیدواری‌ای که در آینده مشخص شد خیلی به واقعیت نزدیک نبود و عدم اجرای دقیق طرح رتبه‌بندی معلمان در سال ۹۶ هم ادامه پیدا کرد و به سال بعد موکول شد.

۱۳۹۶

۱۳۹۷

۱۳۹۸

سال ۹۷ هم فرا رسید و از اجرایی شدن این طرح پرحاشیه خبری نشد. اوایل سال ۹۷ وزیر وقت آموزش و پرورش درباره اجرای طرح گفت: «امیدواریم با مدیریت منابعی که انجام خواهیم داد، بخشی از این طرح را مهر ۹۷ اجرا کنیم.» زرافشان، معاون آموزش متوسطه هم اظهار کرد: «مرحله دوم رتبه‌بندی معلمان از مهرماه ۹۷ اجرایی می‌شود.» اما در آستانه بازگشایی مدارس، وزیر آموزش و پرورش در اظهارنظری دیگر تازه خبر از ارسال لایحه پیشنهادی رتبه‌بندی معلمان به هیات‌دولت داد. آبان و آذر ۹۷ چندین اظهارنظر و اطلاعیه از سوی مقامات مختلف نظام آموزشی کشور پروسه اجرایی شدن نظام رتبه‌بندی معلمان را وارد فاز جدیدی کرد. ابتدا آبان ۹۷ مرکز اطلاع‌رسانی وزارت آموزش و پرورش اعلام کرد: «لایحه نظام رتبه‌بندی معلمان در کمیسیون تخصصی امور اجتماعی هیات‌دولت تصویب شده و آماده سیر مراحل تصویب در هیات‌وزیران است.» آذر ۹۷ هم سیدمحمد بطحایی، وزیر سابق آموزش و پرورش گفت: «لایحه رتبه‌بندی معلمان تا دو هفته آینده تعیین تکلیف می‌شود.» نکته قابل تامل دیگر اما همان ماجرای قدیمی‌ای بود که مانع از اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان می‌شد و آن عدم‌تامین مالی برای اجرای طرح بود. اوایل سال ۹۷ ابتدا علی‌اللهیازترکمن، معاون وزارت آموزش و پرورش منابع مالی و اعتبارات موردنیاز را اعلام کرد که کمی بعدتر بطحایی گفت: «اعتبارات وزارت آموزش و پرورش در سال جاری برای پرداخت‌های طرح رتبه‌بندی کفایت نمی‌کند؛ یعنی اعتباراتی که در بودجه ۹۷ پیش‌بینی شده، صرف‌نظر از اجرای طرح رتبه‌بندی است و اگر بخواهیم از مهرماه ۹۷ آن را اجرا کنیم، بودجه کنونی کفاف آن را نمی‌دهد.» اینها یعنی علی‌رغم وعده و وعیدهای بسیار، بین دولتی‌ها اتفاق نظری برای اجرای طرح وجود نداشت و هنوز هم ندارد. وزارت آموزش و پرورش در سال ۹۷ قول‌های دیگری هم داده بود، مثلاً بطحایی در دی‌ماه ۹۷ گفت: «لایحه رتبه‌بندی معلمان تا پایان سال ۹۷ تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود.» مجلس نیز در اسفندماه اعلام کرد دو هزار میلیارد تومان در بودجه سال ۹۸ برای این مساله تخصیص خواهد داد، اما با نگاهی به اظهارات اخیر نمایندگان مردم در مجلس، مشخص می‌شود هنوز طرح ادعایی به خانه ملت فرستاده نشده است.

پنجشنبه ۹ آبان ۱۳۹۸ شماره ۲۸۹۵

صاحب‌امتیاز: دانشگاه آزاد اسلامی - **مدیرمسئول:** محمدامین ایمانجانی
دفتر مدیرمسئول: ۰۱۶-۶۶۳۴۸۰۱۶ - **تحریریه:** ۰۱۲-۶۱۸۰۱۸۰-۶۶۷۱۰۵۰۱ **فکس:** ۰۱۶-۶۶۷۱۰۵۰۱
روابط عمومی: ۰۱۶-۶۶۷۱۰۴۹۹ - **سازمان آگهی‌ها:** ۰۱۶-۶۶۳۴۸۰۴۱۰۸
چاپ: سازمان چاپ دانشگاه آزاد اسلامی - **توزیع فرهیختگان:** ۰۱۲-۶۶۳۴۸۰۱۱
نشانی: خیابان حافظ، بعد از پل دوم حافظ، روبه‌روی ساختمان بورس، ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

ارائه طرح اولیه در دولت احمدی‌نژاد

از همان سال ۹۰ و بعد از تصویب و ابلاغ سند تحول بنیادین، آموزش و پرورش شروع به تدوین طرح رتبه‌بندی معلمان کرد، اولین بار سال ۹۲ دولت احمدی‌نژاد طرح را به مجلس ارائه کرد. در طرح اولیه معلمان در چهار گروه طبقه‌بندی می‌شدند و میزان دستمزد آنها هم بر اساس همین طبقه‌بندی و گروه‌ها تعیین می‌شد. از آنجا که بعد از گذشت حدود ۶ سال هنوز این طرح اجرایی نشده است و همانطور که گفته شد اظهارنظرها و اعمال نظرهای متعددی هم در این برهه در ارتباط با نظام رتبه‌بندی معلمان صورت گرفت، ارائه یک تأیمل‌الین از آنچه تا امروز گذشت می‌تواند مدخل بهتری برای مطالبه‌گری در این زمینه باشد.

تصویب ضوابط رتبه‌بندی حرفه‌ای

چندماه‌ی گذشت و سال ۹۳ هم پایان یافت، اما خبری از اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان نشد. یکی از اصلی‌ترین محل ایرادات برای اجرای طرح به گفته کارشناسان و مسئولان ضوابط و معیارهای این نظام بود. همین مساله باعث شد در شهریور ۹۴، ضوابط رتبه‌بندی حرفه‌ای مشمولان طرح طبقه‌بندی مشاغل معلمان در شورای توسعه مدیریت به تصویب برسد و یک گام دیگر به اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان نزدیک شویم. در ابتدای این شیوه‌نامه نوشته شده بود: «به حول و قوه الهی و در آستانه بازگشایی مدارس، ضوابط رتبه‌بندی حرفه‌ای مشمولین طرح طبقه‌بندی مشاغل معلمان بر اساس مصوبه مورخ ۱۳۹۲/۶/۹ شورای توسعه مدیریت و سرمایه‌انسانی برای اجراء از تاریخ ۱۳۹۴/۷/۱ به شرح شیوه‌نامه پیوست ابلاغ می‌شود.» یک‌سری تعاریف و جداول این شیوه‌نامه را تشکیل می‌داد و قرار بود من بعد براساس آن معلمان رتبه‌بندی شده و حقوق و مزایا دریافت کنند. این شیوه‌نامه سوای کتابچه‌ای بود که دولت قبلی بعد از ارائه طرح رتبه‌بندی معلمان ارائه کرده بود و برای مثال داشتن مقاله آی. اس. آی را به‌عنوان معیار مثبت جهت رتبه‌بندی معرفی می‌کرد. روزها می‌گذشت و اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان در هاله‌ای از ابهام قرار داشت و همچنان در مراحل مقدماتی بود. دی‌ماه ۹۴، سیدمحمد بطحایی، وزیر سابق آموزش و پرورش که آن روزها معاون پشتیبانی این وزارتخانه بود طی اظهاراتی راه‌اندازی نظام سنجش صلاحیت حرفه‌ای معلمان را به‌عنوان مبنای اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان معرفی کرد، مساله‌ای که سال گذشته نیز بر آن اصرار شد و یوسف نجفی، معاون حقوقی و امور مجلس وزارت آموزش و پرورش دوباره گفت: «بشترانه اصلی طرح رتبه‌بندی معلمان نظام سنجش صلاحیت حرفه‌ای معلمان است.» مهرماه ۹۴ اولین مرحله طرح رتبه‌بندی معلمان اجرا شد که به ادعان معلمان مشکلات و مصائب بسیاری به دنبال داشت و آن چیزی که اجرا شد با آنچه وعده داده شده بود، فاصله زیادی داشت. حتی به بهانه کمبود اعتبارات تعدادی از معلمان از جمله آموزگاران پیش‌دستانی و معلمان با سابقه کمتر از ۶ سال از شمول این طرح حذف شدند. بطحایی در این باره هم آن موقع گفته بود آن چیزی که در قالب مرحله اول طرح رتبه‌بندی اجرا شد، ۱۰ درصد از اصل طرح بوده است.

۱۳۹۴

ایجاد مراکز سنجش صلاحیت حرفه‌ای

قصه پرغصه اجرای طرح رتبه‌بندی علی‌رغم ابلاغ وزیر وقت آموزش و پرورش در سال ۹۵ هم راه به جایی نبرد و خرداد ۹۶ خبر جدیدی در ارتباط با ماجرای تکراری سنجش صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان منتشر شد. اسفندیار چهاربند، رئیس مرکز منابع انسانی وزارت آموزش و پرورش خردادماه ۹۶ از احتمال ایجاد مراکز سنجش صلاحیت حرفه‌ای معلمان در یک سال آینده خبر داد! «سه ماه بعد، یوسف نجفی، معاون حقوقی وزارت آموزش و پرورش در اظهارنظری جدید در ارتباط با طرح رتبه‌بندی مدارس گفت: «پیش‌نویس اولیه لایحه رتبه‌بندی معلمان را به دولت فرستادیم و امیدواریم تا پایان امسال برای ارسال به مجلس آماده شود.» امیدواری‌ای که در آینده مشخص شد خیلی به واقعیت نزدیک نبود و عدم اجرای دقیق طرح رتبه‌بندی معلمان در سال ۹۶ هم ادامه پیدا کرد و به سال بعد موکول شد.

۱۳۹۶

۱۳۹۷

۱۳۹۸

۲ هفته‌ای که هنوز نیامده!

سال ۹۷ هم فرا رسید و از اجرایی شدن این طرح پرحاشیه خبری نشد. اوایل سال ۹۷ وزیر وقت آموزش و پرورش درباره اجرای طرح گفت: «امیدواریم با مدیریت منابعی که انجام خواهیم داد، بخشی از این طرح را مهر ۹۷ اجرا کنیم.» زرافشان، معاون آموزش متوسطه هم اظهار کرد: «مرحله دوم رتبه‌بندی معلمان از مهرماه ۹۷ اجرایی می‌شود.» اما در آستانه بازگشایی مدارس، وزیر آموزش و پرورش در اظهارنظری دیگر تازه خبر از ارسال لایحه پیشنهادی رتبه‌بندی معلمان به هیات‌دولت داد. آبان و آذر ۹۷ چندین اظهارنظر و اطلاعیه از سوی مقامات مختلف نظام آموزشی کشور پروسه اجرایی شدن نظام رتبه‌بندی معلمان را وارد فاز جدیدی کرد. ابتدا آبان ۹۷ مرکز اطلاع‌رسانی وزارت آموزش و پرورش اعلام کرد: «لایحه نظام رتبه‌بندی معلمان در کمیسیون تخصصی امور اجتماعی هیات‌دولت تصویب شده و آماده سیر مراحل تصویب در هیات‌وزیران است.» آذر ۹۷ هم سیدمحمد بطحایی، وزیر سابق آموزش و پرورش گفت: «لایحه رتبه‌بندی معلمان تا دو هفته آینده تعیین تکلیف می‌شود.» نکته قابل تامل دیگر اما همان ماجرای قدیمی‌ای بود که مانع از اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان می‌شد و آن عدم‌تامین مالی برای اجرای طرح بود. اوایل سال ۹۷ ابتدا علی‌اللهیازترکمن، معاون وزارت آموزش و پرورش منابع مالی و اعتبارات موردنیاز را اعلام کرد که کمی بعدتر بطحایی گفت: «اعتبارات وزارت آموزش و پرورش در سال جاری برای پرداخت‌های طرح رتبه‌بندی کفایت نمی‌کند؛ یعنی اعتباراتی که در بودجه ۹۷ پیش‌بینی شده، صرف‌نظر از اجرای طرح رتبه‌بندی است و اگر بخواهیم از مهرماه ۹۷ آن را اجرا کنیم، بودجه کنونی کفاف آن را نمی‌دهد.» اینها یعنی علی‌رغم وعده و وعیدهای بسیار، بین دولتی‌ها اتفاق نظری برای اجرای طرح وجود نداشت و هنوز هم ندارد. وزارت آموزش و پرورش در سال ۹۷ قول‌های دیگری هم داده بود، مثلاً بطحایی در دی‌ماه ۹۷ گفت: «لایحه رتبه‌بندی معلمان تا پایان سال ۹۷ تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود.» مجلس نیز در اسفندماه اعلام کرد دو هزار میلیارد تومان در بودجه سال ۹۸ برای این مساله تخصیص خواهد داد، اما با نگاهی به اظهارات اخیر نمایندگان مردم در مجلس، مشخص می‌شود هنوز طرح ادعایی به خانه ملت فرستاده نشده است.

افت شدید سهم آموزش و پرورش از تولید ناخالص ملی در دولت روحانی

علیرضا سلیمی، نماینده مردم و عضو کمیسیون آموزش مجلس شورای اسلامی هم در ادامه با «فرهیختگان» به گفت‌وگو پرداخت و در ارتباط با تعویق عجیب و طولانی اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان، ضمن مقصر خواندن حسن روحانی، رئیس‌جمهور در این مساله گفت: «دولت موظف است در این مساله به تعهداتش عمل کند. قرار بود آقای حاجی‌میرزایی این طرح را از مهر امسال اعمال کند، اما رئیس‌جمهور مانع تراشی می‌کند. اگر اختلافی وجود دارد، ایشان باید آن را به‌عنوان رئیس دولت حل کند. وقتی یک وزیر حرفی را می‌زند، باید آن را عملی کند و نمی‌تواند به‌راحتی حرفش را عوض کند و به بی‌اعتمادی مردم دامن بزند. دولت یک بار می‌گوید من بودجه این طرح را انخرده‌ام و طرح را اجرا خواهیم کرد، اما وقتی می‌پرسیم چه زمانی، وعده‌های مختلف و متعدد می‌دهد. روحانی به جای اینکه بنشیند و در ارتباط با وظایف شورای نگهبان و وظایف حوزه‌های علمیه و… بحث کند، وظایف خودش را انجام دهد. وظیفه روحانی طبق اصل ۱۲۶ این است که این امور را سامان دهد.» سلیمی در ادامه با انتقاد از وضعیت معلمان در کشور گفت: «در شهرستان ما، همین امروز تماس گرفتند که ۴۰ مدرسه تخته وایت‌برد و کاغذ برای انجام امور جاری ندارند. رئیس‌جمهور بهتر است به‌جای پرت کردن حواس مردم و پرداختن به حاشیه‌ها این مشکلات را ساماندهی کند. دولت می‌گوید ۱۰۰ هزار معلم کم داریم و با کمبود جدی معلم روبه‌رو هستیم. دولت تدبیر و امید هیچ تدبیری برای این مساله ندارد. اسم‌شان تدبیر است، اما کارهایشان هیچ بویی از تدبیر نبرده است. حق‌التدریسی‌ها، نهضت سوادآموزی‌ها، سربازمعلم‌ها و… هنوز تعیین تکلیف نشده‌اند و سردرگمند. در دولت روحانی سهم بودجه‌ای که نسبت به تولید ناخالص ملی به آموزش و پرورش اختصاص پیدا کرده، افت شدید داشته است؛ هم نسبت به سایر کشورها، هم به‌نسبت گذشته و دولت‌های قبلی. قبل از دولت روحانی سهم بودجه آموزش و پرورش از تولید ناخالص ملی سه‌درصد بوده که در این دولت به دو‌درصد رسیده است. نگاه دولت متأسفانه به آموزش و پرورش نگاه غلطی است.» این عضو کمیسیون آموزش مجلس در پایان در ارتباط با امکان وقوع طرح رتبه‌بندی به‌رغم مصائب مالی دولت گفت: «مجلس حتماً با جدیت پیگیری این ماجرا خواهد بود. با استفاده از ابزار نظارتی با این بی‌تفاوتی و خلف وعده برخورد خواهیم کرد.» با جمع‌بندی آنچه مسئولان دولتی و سیاستگذاران و اجراکنندگان سیاست‌های آموزشی گفتند و با علم به میل دولت برای کاهش هزینه‌ها در حوزه آموزش، کمی دور از انتظار و حتی ذهن به‌نظر می‌رسد دولت فعلی که تمام‌اهتمامش را برای خصوصی‌سازی آموزش و کاهش هزینه‌های این حوزه گذاشته است، منابع خاص و قابل‌ی برای اجرای طرح رتبه‌بندی و به‌تبع آن رشد وضعیت معیشتی و رفاهی و اقتصادی معلمان تعبیه و هزینه کند و با همین تفسیر و به احتمال قوی باید مطابق آنچه بالاتر از روند وعده‌ها و اظهارات بی‌نتیجه گفتیم، منتظر گذر سال‌ها و عمر معلمان باشیم و با مشکلات روزافزون آموزش و پرورش دست‌و‌پنجه نرم کنیم.